

hujska. Vladne „verske postavbe“ so vzbudile pri liberalcih takov divji direndaj in tudi vladne novine tako grozno ščujujejo, da si človek ne more drugače misliti, kakor da hočejo nekteri frama-sonski mojstri podžgati „javno mnenje“ zoper kat. cerkev, da spravijo ložje še nekoliko robotih paragrafov v postavbo, ki že sama ob sebi kato-liški cerkvi sapo zapira. V prvem članku smo le nekaj povedali; naj tukaj dostavimo, da so vladni predlogi v marsikterem oziru še hujši od pruskih cerkvenih postavb. Tako se zamore fajmošter in vsak drugi duhovnik od službe odstaviti, ako je bil v kakej reči obsojen. In kako lahko se to najboljšemu duhovniku dandanas zgodi! Zarad vsake, liberalcem nevšečne resnice, ki jo s predižnice pove, zamore priti na obtožno klop in obsojen biti, kakor se je že mnogim prigodilo. Vlada ga sme odstaviti in škof ga ne more braniti. — Samostani se smejo zarad prestopka posamesnega redovnika odpraviti. In kako lahko najde okrajn paša, kteremu se že koža ježi, če menia le vidi, pretveze, zatožiti ves red, ako se najde prismojena babura, ki o kterem spovedniku laž požene, da „rodbinam mir podkopava“.

Sicer niso polnekrvni liberalci še s to postavbo zadovoljni, ker ni v njej „civilnega“ zakona in tudi določbe ne, da se duhovnikom brž vse matice vzamejo in županom izročé. Vladni predlogi so zdaj v verskem odboru. Eno tolažbo že danas bralcem odkriti zamoremo, da bodo namreč poslanci „pravne stranke“ krepko se vpri tej postavi; kaj pa počnejo potem, ako se postavbe sklenejo, še ne vemo. Želeli bi, da vsi iz drž. zbora stopijo in volilecem v posebnem pismu razložijo, zakaj da so to storili.

7 moravskih poslancev je vstopilo v drž. zbor, pa le zato, da se prepričajo, ali je mogoče, ustavake k spravi nagniti, da se povrnejo deželam in narodom pravice, ki so se po enostranskem postopanju nemško-liberalne stranke tako hudo skrčile. To je izrekel njih vodja, dr. Pražak, in še pristavil, da s svojim vstopom v drž. zbor nikakor ne pripoznajo pravnosti tega zbora.

Da ne misli večina drž. zbora na poravnanje s Čehi in vsemi drugimi, ki niso zadovoljni s sedanjim stanjem splošnjega razpora, pokazala je pri glasovanju Hohewartovega predloga, da bi se pismo 33erih (prejšnjih) českih poslancev, v kterem razlagajo, zakaj da brezpogojno v drž. zbor stopiti ne morejo, posebnemu odboru v pretres izročilo, ter bi tako ustavaki priliko imeli, spravljivo roko podati Čehom in poravnati prejšnje krivice. Pa ne; odbili so tudi ta spravljivi predlog, in to zdaj, ko so nove volitve na Českem pokazale, da českí narod svojih državnih pravic ustavakom nikdar odstopil ne bo!

Pri obravnani zastran volitve Bukovinskega dež. predsednika, barona Pine, zoper ktero se je protest bil oddal, ker se je z vladinim pritiskanjem vršila, je minister notranjih zadev, Las-

ser, postopanje vladnih organov pri tej volitvi popolnoma odobril, češ, da vladi ni mogoče ob času volitev nad strankami stati, marveč morajo politične gosposke pokazati, da so za vladno, kakor je to on storil, ko je bil dež. predsednik! Volitev se potrdi. — No, zdaj vsaj vemo, zakaj da tudi pri nas vladni organi pri volitvah proti nam delajo.

Sprejeta je v dr. zboru postavba, ki dovoljuje poslancem 1 glđ. potnine na Dunaj in nazaj do volišča, poslanci pa, ki na Dunaji ali v okolici bivajo, ne dobijo nič. Po tem takem bo dr. Vošnjak na zgubi, ker potuje z Ljubljane, plača se mu pa le pot od Celja. Pa kaj zato, vsaj je vendar poslanec!

V Tirolskem dež. zboru ni dež. predsednik grof Taaffe zastran šolske postavbe nič opravil. Poročilo šol. odbora se pritožuje, da drž. šolska postavba od 25. maja 1868 za deželo nikakor ne sodi. §. 2. namreč določuje, da se sicer verski poduk in nadzorovanje pri verskih vajah cerkvi prepušča, da je pa poduk v drugih stvareh celó neodvisen od vsakega cerkvenega vpliva. Pri nas, pravi poročilo — mora ves poduk na kato-liški podlagi biti, za kar pa nimamo nobenega porošva, če so tudi duhovniki v krajnem, okrajnem in dež. šol. svetu. Druge pritožbe zadevajo Sletno šolsko obiskovanje, trpež šolskega leta in — stroške. Gledé na vse to je predlagal šol. odbor, naj sklene dež. odbor, da se šol. postavba tako predela, da odpadejo pritožbe, in da bo zamogel dež. zbor sprejeti postavbo, kakoršnjo tirja blagor in potreba dežele.

Vnenje države. Siloviti Bismark hoče — ne le doma — marveč tudi po vsem svetu upor kato-ličanov zatreti. Na franc. vlado je tako dolgo pritiskal, dokler ni enega najvrliših kat. listov, namreč „Univers“ za 2 meseca ustavila. Zdaj pritiskuje na Belgijsko vlado, da mu nepovoljne kat. časnike odpravi. Ker je zadosti drzen, da se sabljo rožljati začne, če se mu volja ne izpolni, utegne tudi to vlado splašiti. — Nad Avstrijo bo imel srčno veselje, ker so prišle „verske“ postavbe. — Poznanskega nadškofa, Ledohovski-ja, je dal zarubiti, ter so mu vse prodali. Zdaj plenijo pri knezoškofu Vratislavskem, dr. Försterju. 75letnemu starčku ni ostalo druga kot življenje in streha. Tako gre naprej. Gotovo pridejo skoro ječe in prognanstva na vrsto!

Za poduk in kratek čas.

V predzadnjem številu smo povedali, da se mora po sklepu štaj. dež. zbora na realkah vsak učenec poleg francošine še ali slovenskega ali pa angleškega jezika učiti. To odločijo stariši ali pa varhi učenčevi. Danes hočemo pa svojim bralcem

v pretres podati sledeči, res zanimivi primerljaj, kateri kaže, da so premnogi Nemci res gledé slovenskega jezika v šolah bolj previdni, kakor Slovenci sami. Neki nam dobro znani c. k. uradnik, kateremu se pa slov. jezik prav nepotreben dozdeva, čeravno med Slovenci služi in slovenski kruh je, je svojemu sinu namesto domačega slov. jezika odločil francoski jezik za obligaten predmet na realki. Sinko mu pa na koncu leta prav debelo dvojko ugrabi in sicer — tudi iz francoščine! Nasledki so bili, da je fantič zgubil svojo štipendijo in moral razred ponavljati.

Prav zanimivo pa je, da je ravnatelj, rojen Nемеc, o tem učencu sledeče poročal:

a) Učenec je še premalo zrel, da bi se dveh živih jezikov učil, in pametneje bi bilo, ko bi bil oča pri sprejemu učenca direkciji rekel, da naj ne bo francoščina, pač pa slovenščina za nj obligaten predmet, ker dela ta kot materni jezik učencu manj težave. Boljše bi za učenca vsekako bilo, ko bi bil francoski jezik pustil.

b) Ta neprilichnost se pa seveda učencu ne sme v krivdo šteti itd. *)

Nemški direktor tedaj imenuje to „Übelstand“ neprilichnost alj spako, če stariši ali varhi učence silijo, da se morajo namesto domačega jezika učiti tujščine. —

Starišem in varhom je gotovo veliko ležeče na tem, da jihovi sinovi v šoli napredujejo in da ne zgublajo leta za letom s ponavljanjem. Mogoče, da bi temu pritrdil tudi naš dež. šolski nadzornik Wretschko, ako bi hotel za take malenkosti saj nekoliko porajtati. Jegova sveta dolžnost bi bila, da se sčasoma odstranijo vse šolske razmere, katere se morajo imenovati „Übelstände“, napake; jegova dolžnost bi bila, da bi govoril za slov. jezik kot obligaten predmet na realki. Wretschko je delal nasprotno, in je s tem pokazal, da na njem nikdar in nikoli ne bode svet zgubil — pedagoga.

Vam pa, dragi slov. stariši in varhi, katerim je res mar za napredek v šolah, konečno svetujemo, da se varujete lastne škode in sramote, ter brezizjemno odločujte za svoje sinove, oziroma varovance, slov. jezik kot obligaten na realkah.

Razne stvari.

(V pravni državi.) Na Bistrici v Lempaški fari bila je v četrtek, 22. t. m., že drugo-

*) a) Ist der Schüler zur Erlernung zweier lebenden Sprachen noch zu wenig entwickelt und hätte der Direktion bei der Aufnahme des Schülers von Seite des Vaters die französische Sprache als inobligat, dagegen die slovenische als obligat angegeben werden sollen, da letztere als seine Muttersprache weniger Schwierigkeiten bereitet; besser wäre es für den Schüler gewesen, die französische Sprache ganz fallen zu lassen.

b) Da dieser Übelstand, für den der Schüller nicht verantwortlich gemacht werden kann etc. . .

krat volitev srenjskega odbora; prvokrat je bila pri precej obilnem udeleževanju volitev pred tremi tjedni. Kdo in zakaj da je prvo volitev prevrnil, nihče ne ve; to je pa gotovo, da konservativni in narodni volilci Lazničani niso drugokrat volit prišli, rekoč: „Kaj bomo zopet volit hodili, saj še vspeha prve volitve nismo zvedli in tudi ne vzroka, zakaj da se je prva volitev ovrгла. Da bo danas zopet volitev, še sam srenjski predstojnik ni vedel, ter se je začudil možu, ki ga je vprašal, kedaj da gre volit“. — Ker se nam to iz zanesljivega vira poroča, moramo okr. gospósko naravnoč pozorno storiti na te goropadne nerednosti.

(Pustna burka.) V nekem mestu na Slovenskem, kder so že pred 15 leti nov zvonik do cerkvene strehe pozidali, potem ga pa z deskami pokrili in lepo v miru pustili, da mu je že zdavno prav dolg čas, v tem mestu je gospod na večer starega leta anno 1873 v 1/4 ure dolgem, alj prav za prav kratkem nemškem govoru ljudi podučeval o resnici, kako treba čas dobro porabiti. Sicer so to že 1000 let pred Kr. rojstvom ljudje vedli, pa zdalo je vendar. Ker je ob kratkem h koncu bilo omenjeno, da bi dobro bilo, ozebliti turn dalje zidati, da ne razpade, se napravi v ta namen ples v kazini, ktereга se pa ubogo malo ljudi udeleži, tako da bo komaj 5krat 5 grošev fondu za turn se izročilo. — Če preteče še 15 let ter ne bo zvonik ne za palec višji, ampak za nekoliko nižji, bode li zopet na starega leta dan prediga, kako čas dobro porabiti?

(Cestnina) se je za letos na Štajerskem za 2658 gld. znižala. Znašala bode tedaj samo 105.471 gld. — Sicer pa se čudimo, da se ta dača še noče odpraviti. Pred nekoliko leti se je po naših taborih nasproti cestninski dači veliko govorilo, sedaj pa se vendar le nič ne zgodi. Naši poslanci bi pač lepo priliko bili imeli, ko bi bili pri razpravi deželnega proračuna za leto 1874 o tej škodljivi dači par besed spregovorili.

(Stekla krava.) Blizo Maribora je pretečene jeseni pri neki vincariji domači pes kravo v gobee vgriznil, ktera je te dni hudo začela pihati, se peniti in vdelaovati, dokler ni za steklino poginila. Z mrcino se je zgodilo, kakor je politična gospóška naročila. Druge nesreče ni bilo.

(Iz Središča.) Šolska mladež z učitelji vred je dobila nenavadnih počitnic. Zarad zmiraj bolj in bolj množeeh se bobink ostane namreč po ukazu okr. fizika naša šola 14 dni zaprta. G. K. pridobi s tem spet več časa k razlaganju in priporočevanju „Slov. Tednika“ po krémah, in g. Ž. mnogo prostih ur za pretuhtanje brošurice: „Vera in pamet“ ino za širjenje iz nje srkane modrosti in iz „Slov. Nar.“ zajete „omike“ po Središču. —

(Pobrisal jo je.) V saboto 24. t. m. je bil